

Posamezna številka:
1 krono.
TABOR izhaja vsak dan, razen nedelje in praznikov, ob 18. uri iz tiskarne in izhaja eno leto. Cena letnega 180 k, polletnega 90 k, tiskarne 45 k, posredno 15 k. Izdane po dogovoru. Pri naročilih obljavi popust.
Naročniki: ne naj ugotoviti Tabora, KAMBOZ, Javčeva ulica 10, Lj.

TABOR

Posamezna številka:
1 krono.
Tabor izhaja vsak dan, razen nedelje in praznikov, ob 18. uri iz tiskarne in izhaja eno leto. Cena letnega 180 k, polletnega 90 k, tiskarne 45 k, posredno 15 k. Izdane po dogovoru. Pri naročilih obljavi popust.
Naročniki: ne naj ugotoviti Tabora, KAMBOZ, Javčeva ulica 10, Lj.

Leto: II. Maribor, petek 21. oktobra 1921. Številka: 238.

Nemška iredenta.

„Sudmarka“ je nedavno izdala iredentistični zemljevid, ki ga razširja v tisočih izvodih med nemškim narodom. Zemljevid je izdelan v lični obliki in ima na pročelju napis v barvah: „Friedensverträge sind nur Menschenwerk! Gott will es anders! Das Selbstbestimmungsrecht muss auch für unser deutsches Hundertmillionenvolk gelten!“ (Mirovne pogodbe so zgolj človeško delo. Bog hoče drugače. Pravica do samoodločbe mora veljati tudi za naš sto-milijonski narod.) Velika plast rdeče barve prikazuje obseg Velike Nemčije, segajoče od Severnega morja do Karavank. Od holandske meje s presledkom v Luksemburgu in Svici preko Južnega Tirola, Kanalske doline, Spodnjega Stajerja, čeških obmejnih pokrajin čez Poznanj in Zap. Prusijo na Vzhodno morje se vleče rob belo označenih ozemelj, na katerih se odnaša napis pod zemljevidom: „12 Millionen Deutsche stehen vor den Toren und begehren Einlass in ihr Reich.“ Zanimiv je ta zemljevid, zlasti z ozirom na nemško iredento na naši zemlji. Nemci so si prisvojili vso Meziško dolino, pohorsko ozemlje, Maribor, cele Slovenske gorice, Ptuj in Ptujsko polje. Prišvajajo si tudi Kanalsko dolino. Nemška iredenta v Jugoslaviji ni nič manj drzna kakor v drugih deželah, n. pr. na Češkem, kjer reklamira kraje s kompaktnim češkim življenjem in čisto neznatno nemško manjšino ter na Poljskem, kjer je vse Poznanjsko označeno kot čisto nemška dežela, celo brez poljske manjšine (1). Z isto upravičenostjo, kakor zahtevajo Nemci Slov. gorice in druge vseskozi slovenske kraje, bi bili mogli zahtevati celo Slovenijo, magari tudi celo Jugoslavijo, ali če hočete, polovico sveta, ker se bo povsod našel kak Nemec, ki bo zahteval samoodločbo. Ko čitaš besede „Gott will es anders“, se spomniš na Vilijama „imperatorja“, ki je v vsakem svojem govoru grozil z germanskim bogom in germansko sabljo. „Samoodločba“ je Nemcem zgolj orodje, ki ga zlorabljajo proti drugim narodom; ko pa dele sami pravico, jo dele s pestljo.

Nemški listi pišejo o tej karti in samlarijo o solncu nemške bodočnosti, ki najhaja nad Karavankami. Strup, katerega jim je vbrizgala imperijalistična Bismarckova politika, še deluje in jim vzbuja razne romantične prikazni, kakor je ona o 12 milijonih, ki čakajo na vratih „velike države“! Nemški monarhistični imperijalizem je prevzel vse, česar bi se lahko naučil iz svetovne vojne. Slepi nacionalizem drvi čez razvaline svetovne vojne in sega za fantomi „velikega nemškega carstva“, ki bo obvladalo svet... Bolezen, proti kateri ni zdravila.

Vkljub temu je ta zemljevid v maršičem poučen. Če si ogledamo silno maso nemškega življa, ki ga obdajamo Slovani in Romani, smo upravičeni verjeti, da niso minili poslednji konflikti med njim in nami. Svetovna vojna je bil veliki sunek Germanov v Slovane in Romane. Tokrat niso uspeli, a njihova materijalna moč je ostala Nemec se vključ v socializmu ne opaja z kozmopolitskimi idejami, marveč veruje čvrsto v svoj narod in v poslanstvo svoje rase.

Ako bi večkrat pogledali na zemljevid, ki nam kaže materijelno silo Germanstva ter se spomnili na zgodovino, bi morda pogostje odpirali okna s prepričanimi nasilnimi hiše — Jugoslavije — in se ozirli tja proti Karavankam in proti Muri. V širjem smislu to velja za vse Slovane. Geografski položaj Češkoslovaške, ki jo od treh strani pritiska nemška masa in od četrte motijo Madžari, je skrajno neugoden. Tudi Poljska, velika ravnica, odprta v neizmerno da-

Zakonodajno delo v odsekih.

LDU Beograd, 19. oktobra. Danes popoldne je bila seja sekcije zakonodajnega odbora za socialno politiko in narodno zdravje. Na tej seji se je najprej obravnavalo o uredbah zdravstvenega ministrstva, katere je zakonodajni odbor vrnil odseku. Nato je sekcija danes po predlogu odbora izpremenila nekatere naredbe, nekatere pa je nanovo stilizirala, nakar se je nadaljevalo poročilo poslanca Divaca o delavskih borzah in delavskih legitimacijah. Zakon o delavskih borzah je bil sprejet z dopolnili in izpremembami, med katerimi je bila glavna tista, ki določa, naj se da delavstvu, ki mora delati tudi ob nedeljah, vsako leto toliko dni dopusta, kolikor nedelj je delalo v teku leta. Nato se je odobril plebiscit, v katerih je nočno delo prepovedano, da smejo pričeti delati že ob 4. uri zjutraj. Delavske zbornice so oproščene vseh državnih taks pri opravljanju svojega posla. Člani uprave delavskih zbornic morajo vršiti svojo dolžnost brezplačno. Kjer ni delavske borze, se lahko ustanove filijalke osrednje delavske borze. Občine pa, ki imajo filijalke, se morejo potego-

vati za to, da se jim nakažejo za to potrebna sredstva. V mestih, kjer obstojajo delavske borze ali filijalke, ne morejo obstojati tudi profesionalne delavske borze. Nato se je razpravljalo o delavskih legitimacijah. Po dolgem razpravljanju o tem, kdo je pristojen izdajati te legitimacije in ali je potrebno, da mora imeti delavska zveza te legitimacije, se je končno sprejela redakcija poročevalca Divaca, po kateri naj bi izdajale te legitimacije občinske oblasti, v čiji občini je delavec stalno nameščen. Za organizirane delavce bodo veljale legitimacije njih strokovnih organizacij. Na zahtevo pomožnega osebja so dolžni lastniki podjetij izdajati delavcem posebna potrdila, v katerih pa ne sme biti navedeno nič drugega, kakor samo to, koliko časa delavec dela pri svojem podjetniku in koliko zasluži. Pri določanju minuma in maksima globe za primer kršenja tega zakona se ni mogel doseči sporazum in se je sklenilo predložiti to vprašanje glavnemu odboru. Seja se je končala ob 19.30 uri. Prihodnja seja se skliče pismeno. Na dnevnem redu bo razprava o nadzorstvu dela.

Drzni napad albanskih tolp.

LDU Tetovo, 19. oktobra. Predsnočnim okrog 18. ure je napadel Kaljoš Vasa s 150 pajdaši selo Tajmish v srezu gornje pološkem in ga požgal. Zgorelo je 69 hiš s cerkvijo vred ter veliko živine. V plamenih je našlo smrt 10 oseb. Prebivalstvo se je postavilo Albancem v bran in so se borili z njimi od 18. do 21. ure. Albanci so imeli eno mitraljezo in eno

strojnico ter so metali ročne granate. Naše orožništvo je zasledovalo roparje, ki so pobegnili proti Krivi reki. Razbojnik so odvedli s seboj nekega prebivalca, za katerega so zahtevali pozneje 300 din. odkupnine. Kaljoš mu je naročil, naj pove srokemu in orožnemu načelniku, da bo odslej vsak dan požgal in oropal eno vas.

Italijanski komunisti poskušali atentat na ameriškega poslanca.

LDU Pariz, 19. oktobra. (Agence Havas.) Davi je došel v ameriško poslanstvo zavojček, v katerem je bila škaflica. Baje s parfumi. Zavojček je bil naslovljen na poslanika Harricka. Zavojček so odnesli na stanovanje poslanika. Ko je ob 18. uri komornik odprl zavojček, je škaflica eksplodirala in napravila veliko materijalne škode. Komornik je poškodovan na obeh nogah.

LDU Pariz, 20. oktobra. (Agence Havas.) „New York Herald“ poroča z ozirom na pokušaj atentata na ameriškega poslanika Harricka: Vemo, da je treba obdolžiti v prvi vrsti italijanske komuniste. Najbrže sta izvršila atentat komunisti Baco in Vazetti.

Vprašanje Burške.

LDU Dunaj, 20. oktobra. Listi poročajo, da bo vodil nadaljnja pogajanja z Madžarsko o vprašanju Burške zvezni kancelar dr. Schober. Osebnega pogajanja se bodo vršila enkrat na Dunaju, enkrat v Budimpešti. Prihodnji teden se bodo pogajanja že lahko pričela. Kakor poročajo listi, se na Burškem položaj ni izpremenil. Iz Burške se javlja samo to, da je postalo delovanje tolp nekoliko živahnije.

Stavka komunistov v Breslavi.

DKU Berlin, 19. okt. Komunisti, ki so se nahajali v Breslavi v preiskovalnem zaporu, ker so hoteli osnovati rdečo armado, so v znak protesta zoper prepovedno preiskavo začeli stavkati z gladom. Kakor poroča „Rote Fahne“, so bili vsled tega vsi razen enega izpuščeni iz zaporov.

Gornja Slezija.

DKU London, 19. okt. Priznala se je potreba, da se sklep Zveze narodov, zadevajoč delitev Gornje Slezije, predno stopi v veljavo, predloži v presojo juridičnim strokovnjakom.

Ostavka belgijskih socialističnih ministrov.

DKU Bruselj, 19. okt. (Havas.) Pri današnji seji kabineta, ki se je vršila v ministrstvu notranje zadeve, katere so se udeležili tudi Vandervelde, Anseele in Deveze, so podali socialistični ministri ostavko.

Telefonska afera.

DKU Dunaj, 20. oktobra. Glede poskušene tihotapstva vrednostnih papirjev med prtljago jugoslovenskega kurirja poročajo listi, da so bili kovčki včeraj komisijsko odprti, pri čemer se je ugotovilo, da se je nahajalo v kovčkih za 15 milijonov avstrijskih kronskih vrednostnic. Krivci bodo kaznovani s težko ječo. Lastnika vrednostnic še niso izsledili.

Ze zopet nova internacionala.

LDU London, 19. oktobra. (Reut. urad.) Veliko število angleških in inozemskih socialistov je imelo danes zasebno sejo. Jutri bo plenarna seja, na kateri se bo obravnavalo o tem, ali naj se ustanovi nova internacionala.

Odmevi Kappovega puča v Nemčiji.

DKU Berlin, 19. oktobra. V četrtek dne 27. tm. se prične pri državnem sodišču v Lipskem razprava zoper vladnega svetnika Sraugotta von Jagovo in predsednika državne zveze barona Wagenheima radi soudeležbe pri znamenem Kappovem puču. Oba sta obtožena radi veleizdaje.

Amerika ratificira mirovno pogodbo.

LDU Washington, 19. oktobra. (Reut. urad.) Senat je ratificiral mirovno pogodbo v Nemčijo in z Avstrijo s 66 glasovi proti 20 glasom, kar pomenja 8 glasov več kakor navadno dvetretjinsko večino. Madžarska mirovna pogodba je bila ratificirana s 66 glasovi proti 17.

ljavo proti centralni Aziji, je ogrožena od zapada, zlasti dokler ima sovražnika na vzhodu. Jugoslavija je obdana kroginkrog s sovražnimi narodi. Ni tedaj škodljivo, če v urah, ko najbolj ljubimo svojo svobodno domovino in najbolj verujemo v slovansko bodočnost, razprostrimo pred sabo načrte germanske iredente, čije pravi cilj je zaenkrat še prikrit: prodreti z nemštvom na obale Jadrana!

Nemci se bodo morali sprijazniti z dejstvom, da se je od časa „Drang nach Osten“ marsikaj izpremenilo. Nemčija je premagana. Pruski militarizem je strl vsaj za dogledno dobo. Okrog velikega nemškega telesa se zbirajo manjši in večji narodi, ki se bodo z vsemi silami uprli nemški ekspanziji. Ob Rajni ne bode samo nemške, marveč tudi francoske straže in s svojimi trdimi koraki označajo, da zapad ne dopusti nikdar več barbarških nemških pohodov v Belgijo in Francijo.

Nehote se človeku vsiljuje veliki program za bodočnost: Francija v zvezi s slovanskimi narodi lahko utesni Nemčijo v njenih naravnih mejah. Treba je velikopotezne, odkritosrčne in aktivne politike, da organizira, poveže ta mogočni obroč. In še nekaj: Potrebno je ravnotežje. In to bo nastalo samo takrat, ko bomo lahko govorili o močni, konsolidirani, demokratični Rusiji. Naravni zakon pa je tak: Cimbolj se bomo Slovani cepili, tembolj se bodo širili Nemci. V politični geografiji ni nič jasnejšega kakor to.

Nabirajte gradiyo!

Do vseh rodoljubov in do vseh znanstvenih delavcev se obračamo z vljudno prošnjo, da podpro delo Obrambnega muzeja „Jugoslovenske Matice“ da postanejo njegovi prijatelji.

Namen Obrambnega muzeja je dvojen. V prvi vrsti zbira vse gradiyo, ki se tiče našega nacionalnega boja, ki ga proučuje z vso objektivnostjo, temeljitostjo in pisljarnostjo. Iz tega pa, sledi samo posebi drugi namen muzeja, da znanstveno prouči nacionalni boj. Na ta način vrši Obrambni muzej dve nalogi. Daje osnovo za propagandno delo in daje smer našemu gospodarskemu, političnemu in tudi kulturnemu življenju. Zato pa je Obrambni muzej v interesu vse javnosti, znanstvenikov v enaki meri ko politiko in sploh narodnih delavcev.

Naj obračamo stvari, ki so povzročile Rapallo in pa 10. oktober, kakorkoli, ene resnice ne moremo prikriti, to je, smo obe katastrofi doživeli v znatni meri zategadelj, ker nacionalnega boja nismo poznali, ker nismo bili nanj pripravljeni, ker nismo bili tako zmogni delavci kakor so to Nemci in Italijani.

Nacionalni boj je utemeljen v življenju in je zato tako raznoliko ko življenje samo. Kdo hoče zmagati, ta mora zato življenje poznati. Življenje pa pozna le listi, ki pozna komponentne, ki sestavljajo življenje. In do pičice isto velja za nacionalni boj.

Zato se je lotil Obrambni muzej prepotrebne naloge, da zbira gradiyo iz katerega se more določiti vse komponente. To gradiyo potem kritično pregledati, ga urediti, katalogizirati je nadaljni namen Obrambnega muzeja, ki postaja s tem naravnost znanstvena institucija.

Zato se obračamo do vseh, ki ljubijo svoj rod, ki hočejo zmago naše nacionalne misli, da priškočijo Obrambnemu muzeju na pomoč, da so njega odločni in dobri prijatelji.

Nabirajte zato gradiyo in ne pustite, da plesni po pozabjenih kotih. Vse, kar se tiče našega nacionalnega boja, spada v muzej! Naj bodo to razglednice ali

letaki, politični listi ali brošure, naše ali tuje, diagrami ali karte, fotografije ali slike — vse to spada v Obrambni muzej, ker dobi šele svojo pravo ceno.

Posebno pa je naša dolžnost, da zberemo vse neme priče o velikem času, ki smo ga preživeli. Skoraj bodo pozabljeni ti veliki dogodki, ki so naznanjevali med vojno prihod naše zmagе, skoraj ne bomo niti pomnili, kako je bilo na Koroškem in na Primorskem.

Zato zbirajte gradivo sedaj, ko je čas, zato skrbite z nabranim gradivom, da bomo imeli od porazov vsaj ta dobiček, da smo se iz njih nekaj naučili.

Posebno pa apeliramo na naše dijaštvo, da stavi svoje sile v službo „Obrambnega Muzeja“. Ne glede na to, da je delo pri Obrambnem muzeju nad vse nacionalno priporočljivo, bodo tudi dijaki sami znatno pridobili, ker bodo pri znanstvenem delu v Obrambnem muzeju dobili točen vpogled v vse naše nacionalno življenje.

Apeliramo pa tudi na vse naše znanstvenike, da so opora „Obrambnega Muzeja“. Hočemo dati narodu dobro in solidno delo, kar je pa mogoče le, če nas podpirajo znanstveniki.

Nabirajte gradivo, bodite manjšinski delavci! Svobodo neodrešenim gradite v tem!

Obrambni muzej „Jugoslovenske Matice“, Ljubljana, Prazakova ul. 3./I.

Notranja in zunanja politika.

*** Italijanska zahrbtnost.** Po vesteh iz Pariza je delegat miriditske republike pri zvezi narodov dobil od predsed. rep. obvestilo, da se Italija radi tega protivi pošiljati preiskovalne komisije v Albanijo, kar se tam nahaja sedaj silno mnogo italijanskega voj. materiala in turških častnikov iz Kemalove armade, ki so bili na italijanskih ladjah iz Male Azije prepeljani v Albanijo in da vse to služi Italiji samo kot orožje, da vodi vojno proti Jugoslaviji.

*** Med hrvatskimi kmeti.** V Gjurgjevcih, veliki vasi belovarske županije, je dobil Radić pri volitvah v konstituantno ogromno večino glasov. V Podravini se še danes zbira njegov najmočnejši kader. Vzlic tej velikanski razširjenosti Radićevih idej med kmetiskim ljudstvom, je priredila demokratska stranka 16. t. m. v Gjurgjevcih javno politično zborovanje. Kakor poroča „Riječ“, so dvorano napolnili skoraj sami kmetje. Prvi je govoril bivši ban dr. Tomislav Tomljenović. V svojem stvarnem, prepričevalnem govoru je razložil brez demagoških fraz in govorniških okrasov, ki se jih v toliki meri poslužujejo. Radićev agitatorji, dejanski položaj hrvatskega seljaka v sedanji državi. Proti vsakemu pričakovanju so poslušalci mirno in brez ponižujočih vzklikov poslušali izvajanja demokratskega govornika. Pomisliti je treba, da so ti ljudje slišali doslej o naši državi in vladni samo obrekovanja in zlobna zavijanja. Kot zastopnik Radićevcev je nastopil poslanec Jalžabetić,

ki je skušal z znanimi publicami zbrisati veliki vtis, ki so ga naredili demokratski govorniki na kmetске poslusalce. Zaačialno je, da pri tem ni niti črhnil o tem, da hočejo Radićevci razbiti državo, ustanoviti samostojno republiko itd. Povdaril je celo, da so bili vsi navdušeni za narodno jedinstvo ter da bi šli celo v Beograd, če bi ne bilo poslovnika itd. Ideja narodnega in državnega jedinstva napreduje tudi na Hrvatskem. Narod uvideva, da je Radićeva stranka s svojo jaloovostjo silno naškodila kmetiskim interesom. Kmet je s svojim zdravim praktičnim razumom spoznal, da je rešitev socijalno-ekonomskih zahtev važnejša za nj, kakor pa politično kričastvo. Ne bo dolgo, pa bo zapustil vrste onih, ki s svojim brezdeljem zlorabljajo njegovo zaupanje.

*** Papež ne priznava „katoliških“ strank.** Te dni so se vinili v Prago voditelji čeških klerikalcev, ki so se udeležili potovanja češkoslovaških katolikov v Rim. Papež Benedikt XV. jih je sprejel v posebni avdienci. O podrobnih vprašanjih je razpravljal z njimi v papeževem imenu kardinal Gaspari, čigar trde, hladne izjave so vzbudile globoko razočaranje. Kardinal Gaspari je dejal, da se papeška kurija ne bo vmešavala v notranje političke zadeve novih nacionalnih držav in da se mu ne zdi primerno govoriti o katoliških strankah, ker bi se s tem lahko v očeh vernikov interesi političnih strank identificirali z interesi katoliške cerkve, kar pa ni dopustno. Zanimiva je bila kardinalova izjava nasproti posl. Hlinki: „Cerkve ni obrt!“ Klerikalizem je dobil torej zaslužen zausnicio. Oficijalni predstavniki katoliške cerkve dobre vedo, da sedanja taktika tzv. katoliške politike škoduje ne samo interesom cerkve, marveč tudi interesom verstva sploh, ker spravlja človeku svete pojme v vsakdanjo borbo za gmotne dobrine. Ali bodo naši duhovniki povedali vernikom, da „katoliška politika“ ni istovetna z dolžnostmi, ki vežejo katoliške vernike z cerkvijo? Menimo pa, da bodo tudi v bodoče z raznimi agitatorji in orlovskimi veselicami reševali „vero“.

*** „Avtonomist“ — glasilo Habsburgovcev.** Tržaška „Edinost“ omenja v polemiki z fašistovskim „glasilom“ „Il popolo di Trieste“, da je „Avtonomist“ glasilo habsburške propagande v Jugoslaviji, list, ki je posvetil vse materialne in duševne moči restavraciji Habsburgovcev. — Pripomnimo samo, da v uredništvu „Edinosti“ ne sede „centralistični“ demokrati.

*** Italijanski zastopnik na washingtonski konferenci.** Kakor poroča „Tribuna“, bo načeloval italijanski delegaciji na washingtonski konferenci italijanski zunanji minister della Torretta.

*** Italijanski fašisti še vedno strašijo.** Preteklo nedeljo so se vršili na dvanajstih krajih v srednji Italiji krvavi boji med fašisti in komunisti. Tudi v Poggio-Tempendo v Toscani so se spopadli fašisti in komunisti. Tajnik fašistov in en komunist sta bila ubita.

narednik Mlejnek iz svoje zasede, jedva 5 korakov pred zidom: „Jen se neboj, Tondo, my jsme Češi!“

Vojaska postava ob zidu ni dočakala konca narednikovih besed, zdrknila je navzdol za kamenito ograjo kakor kamen. Glas neznanca v bližini, o katerem siromak ni nič vedel, ga je silno prestrašil.

Zvedeli smo pozneje, v kakšnih skrbih je bila vsa posadka v Stoccareddu. Ali je patrulja zunaj? Saj patrulja ne sme peti! Kdo je slišal kdaj, da bi hodili vojaki pred lastno fronto prepevat? Ali so Italijani? Italijani ne znajo češki — — Morebiti so se naučili češke pesmi? Ne, ni mogoče — Čehi so! In kaj je rekel ta-le zunaj, ki se je priplazil do zidu? Da so Čehi, kaj ne in da nam ni treba bati? Kako bi se ne bali, ko ne vemo, kdo so! Kaj hočejo od nas? Ali naj vržem bombo? Ne, ne!

Narednik Mlejnek se je zopet oglašil. S svojim otroško mehkim glasom jih je tolažil in pozival, naj se ne boje. „Mi smo legionarji“, je pravil, „sami Čehi in Srbi, ki smo prišli sedaj na to fronto, na Col del Rosso. Zvedeli smo, da ste tukaj vi od 12. polka, Čehi, zato smo vas prišli obiskat, da vas vprašamo,

*** Angleži v Rusiji.** „Daily Mail“ poroča, da se bo angleška trgovska ekspedicija, ki se nahaja začasno v Moskvi, v prihodnjih dneh vrnila. Ekspedicija je ugotovila, da je s sovjetsko Rusijo sedaj še nemogoče skleniti trajne trgovske zveze.

*** Atentat na portugalske ministre.** List „A. B. C.“ poroča iz Lisabona: V trenutku, ko so odhajali ministri od banketa, ki ga je priredil župan na čast vladi, je vrgel nekdo v dvorano bombo. Vsled eksplozije je bilo par ministrov lahko ranjenih. Policija je aretirala par revolucionarcev, ki so se zatekli v bližnjo kavarno.

*** Vest o luki Baroš.** Ze eno leto krožijo po časopisju nejasne vesti o luki Baroš. Pred enim letom se je pojavila napol uradna vest, da je Baroš pripadel definitivno Jugoslaviji. Oddahnili smo si in rekli: Vendarle enkrat! Kakor pa javljajo predčerašnje vesti iz Reke, ki jih prinaša zagrebški „Jut. List“, je situacija še vedno nejasna in usoda Baroša neodločena. Po teh vesteh obstoja nek tajen sporazum med našo državo in Italijo, ki določa, da se Jugoslavija odreče Barošu. Predsednik reške države R. Zanella potrjuje prihodnje dni v Rim, da dobi informacije o doseženem sporazumu. — Verjetno je, da so te vesti podtaknjene z italijanske strani. Hočemo pa, da se nam enkrat natoči čisto vino in da vlada pove odločno besedo, kaj in kako je s sušaško lukjo.

*** Demokratska stranka v Varaždinu.** V Varaždinu se je vršil sestanek zaupnikov demokratske stranke iz varaždinske županije in Varaždina. Sestanek je otvoril g. kanonik Milan Kučenjaj. Za njim je govoril g. dr. J. N. Novak (Čakovec). Sprejet je bil sklep, da se varaždinska in medžimurska organizacija združita v enotno okrožno organizacijo. Za predsednika te organizacije je bil izvoljen kanonik Čazmanskega kaptola g. Milan Kučenjaj, za podpredsednika gg. dr. Ivan N. Novak, kr. javni bilježnik v Čakovcu in Janko Glonarić, posestnik v Pregradi; tajnik prof. J. Lacković, prof. J. Močan in Gustav Krklec ter iz vsake vasi po en odbornik. Demokratska organizacija v Hrv. Zagorju in Medžimurju vidno napreduje, zlasti med kmetiskim ljudstvom. Povdariti je treba, da stoji na čelu demokratskega gibanja v Varaždinu vrli svečenik, sivolasi kanonik g. Kučenjaj, ki je kot pravi narodni duhovnik ostal zvest božji besedi in narodnim idealom.

Zanimivosti.

Ločitev zakona radi stenice. — Prevaran tat. — Nov telegrafični aparat.

Delavec Franjo Weiß na Dunaju je prosil za ločitev zakona, ker mu je njegova boljša polovica zagrozila, da mu iztrže še drugo oko — eno je izgubil že v vojni. Tožil je, da je tako zlobna ter da ni ničesar storila, da uniči stenice, katerih je na njegovem stanovanju toliko, da niti spati ne more, ker ga neprestano grizejo. Tožena žena se je izgovarjala, da ji mož ne da dovolj

kako dolgo še nameravate služiti Habsburgu in Nemcu.“

Narednik je utihnil. Zbor zadaj ob cestnem zavinku je sledil podporočniku Veselku, ki je v svojem humorju intoniral „Když jsme se tak sešli, kame-rádi“, takoj nato pa drugo poskočno, splošno znano pesem o „roztomili Baruški“.

Glava ob belem zidu se je zopet pokazala in se polagoma dvigala. Ogleduje se, išče nas z očmi, išče onega, ki govori tik pod njim in se zopet ogleduje. Razoglava je.

Tam zadaj za hišo nekdo prihaja. Korake slišimo celo mi. Podčastnik je, nadzorovalni organ.

Čakali smo delj časa molče, vedoč, da nam kmalu odgovoré.

Odgovor smo dobili, a takega nismo pričakovali.

V podčastniku se je vzbudila avstrijska službena vest. Ko je slišal, da so zunaj pevci-legionarji, je zaklical glasno:

„Halt! Wer da?“

„Ne delaj neumnosti!“ mu je odgovoril Mlejnek češki, polglasno.

Takoj nato je priletela preko ograje ročna granata starejšega avstrijskega

sredstev, v ostalem pa, da njo stenice ravno tako grizejo, kakor njega. Imata osem otrok, mož zahteva vsak dan sveže perilo in zlikane hlače, ter popije razen tega še dnevno po dva litra vina. Sodišče je možovo prošnjo zavrnilo. Glavno je, da moža ne grize tudi vest, ampak samo stenice.

Zidarski učenec Jole Jurjevič je šel po naročila svojega mojstra v Beogradu na trg, da kupi nekaj jestvin za pot v Istro. Prišedši na trg, je zagledal pred seboj neko kmetico, ki je bila vsa za mahnjena v neko izložbo. Poleg nje je stala mala košara. Učencu se je do zdevalo, da ima v košari šunko. Prilika ga je zapeljala. Tiho je vzel košaro in izginil z njo med množico. V duhu je že videl pred sabo sočnato šunko in kasline so se mu cedile po njej. Toda moral se je odstraniti, da ga ne zasledé. Ze je nameraval zavreči košaro in skriti šunko pod jopič, ko se je spomnil, da bi bilo to preveč sumljivo in bi ga mogel kdo zapaziti. Po teži je sodil, da mora biti šunka najmanj 3—4 kg težka. Misli je, da bo najboljša, če se s parobrodom prepele preko Donave v Zemur. Ukrcal se je torej na prvo ladjo, ki je pristala. Sedeč na krovu ladje se je hotel prepričati o velikosti dragocenega plena. Plaho se je ozrl naokrog ter sege z roko v košaro. Zdajci pa se je zaslislalo iz košare čudno javkanje. Jurjeviču so se kar ježili lasje. Mesto mastne šunke je bilo v košari — majhno dete. Potniti so ga začeli izpraševati, čegave je dete in ker v zadregi ni vedel pravega odgovora, je postala stvar sumljiva. Pristopil je službujoči orožnik in hajk na policijo. Tam je bila cela „afera“ razkrita in učenec je moral v luknjo. Tako se je zgodba o mastni šunki za lostno končala.

Kljub težkim razmetam, ki vladajo danes v Rusiji, ruski vstvarjajoči del vendar ni popolnoma izumrl. Tehni N. P. Trusječ v Minsku je izumil no brzojavni aparat, ki bo postal velevaž za svetovno telegrafijo. Ze leta 1914. je začel delati na tej svoji iznajdbi. Let 1917. je dosednji telegrafični aparat zelo poenostavil, vendar pa se takratna iznajdba ni obnesla. Sedaj pa se mu je posrečilo svojo iznajdbo izpopolniti. Iz najdba obstoji v tem, da se zveže navadni za to prirejeni pisalni stroj brzojavno napeljava. Po vzorcu današnjega telefona zveže brzojavna centrala z dotično stranko, kateri se hoče brzojaviti. Nato se napiše na pisalnem stroju brzojavka, a v istem času piše poseben stroj tudi na prejemni postaji — pri dotični stranki, s kateri je zvezan. Izključeno je vsako popačenje teksta, kar se sedaj pogosto pripeti. S to iznajdbo se poenostavi vse delo in je vrh tega povsem točno. Dosednji Morsejevi aparati oddaje k večjemu 500 besed na uro, dotičim je na ta način mogoče brzojaviti na uro 4000 besed.

tipa, padla haš na Zavadila, dolgega legionarja, ležečega v jami nekaj korakov za Mlejnekom. Skočil je Zavadil kakor jelen iz svojega brloga in bil je že zunaj na tleh, ko je počila granata. Niti Zavadilu niti Janjicu se ni nič zgodilo. Zavadil je zaklel nekaj po bosansko, kakor je bil vajen, odkar je živel skupno z Bošnjaki, skočil zopet na dolge noge, zavijtel nekaj v roki in odgovoril srdito:

„Ta je boljša, ta hitreje eksplodira!“ Zagual je proti zidu ofenzivno francoske bombo in strahovit pok je pretresel zrak. In zopet slišiš Zavadila:

„Jaz ti dam metati granate na Čehel! Tu imaš še eno!“

In spet je udarila bomba ob zid in v istem trenutku se je razlegel nenavaden tresk na vse strani.

V tem so jele pokati avstrijske puške na petih, šestih mestih; iz Stoccaredda so odgovarjali z granatami in morali smo hiteti, da rešimo Mlejneka, Zavadila in Janjica. Zavadilov pobratim Matjátko je bil prvi pri njih. Borba je trajala samo dobro minuto in avstrijsko oporišče Stoccareddo je bilo izprazneno mirno.

(Konec reči)

Dr. Ljudevit Pivko:

Pesem dobrovoljcev.

Po tihi dolinici, preko avstrijskih mirnih jarkov, so se razlegali čudno-krasni akordi češke pesmi, ki je avstrijski vojak že štiri leta ni smel peti.

Izzvenel je konec: „A to je ta krasna země, země česká-domov muj!“ Ves naš zbor je stal brezskrbno v skupini. Vedeli smo, da nas vse posluša, saj se je konec pesmi morali slišati celo tam zgoraj na Col del Rosso, poldrugi kilometer daleč.

Zgodilo se je, kar smo pričakovali. Avstrijske straže so se dvigale, vstajale, stopale na ograjo, poslušale. Dobro smo videli pri prvi porušeni hiši ob belem zidu v Stoccareddu v polmraku vojaško postavo, ki je nagibala prsa in glavo naprej, da vidi, kaj je to, kdo in kje so neznan pevec. Naš legionar, narednik Mlejnek, ki se je priplazil že prej pred hišo z dvema tovarišema, z dolgim Zavadilom in smešnim Djurom Janjicem, je slišal natanko tudi pritaženo vprašanje, ki je veljalo drugemu Avstrijcu, kojega ni bilo videti: „Poslouchej Tondo, co to je?“ Nagovorjeni Tonda menda ni nič odgovoril; Mesto njega je odgovoril

Dnevna kronika.

— Zrtev italijanske kulture. V soboto sta dva laška financarja brez vsakega povoda ustrelila pred domačo hišo zavednega Slovenca, posestnika Frana Budala iz Prvačine na Goriskem, očeta treh nepreskrbljenih otrok. Ranjenega Budala sta potem vlekla še na finančno stražnico, kjer sta ga pretepla. Budal je od dobljene rane in udarcev že drugi dan umrl v goriški bolnici. Ta barbarski čin je do skrajnosti razburil tamošnje prebivalstvo, ki je v znak žalosti ukinilo vse veselice, ki bi se bile imele vršiti v nedeljo. Vaščani so pričeli zbirati za nesrečne sirote pokojnika.

— Roparski umor. V nedeljo dne 16. t. m. je napadlo pri Sv. Treh Kraljih pet jastriških fantov posestnika Raka iz Križevga vrha in njegovega 20-letnega sina, ki sta se vračalo iz svojega vinograda v Jastrniku. Napadalcji so umorili očeta z bajonetom, sina pa pretepili s koli tako, da bo najbrže tudi umrl ter jima odvzeli 40.000 K denarja, katerega je imel stari Rak pri sebi.

— Madžarska obsoja. Pred par dnevi se je vršila pred vojnim sodiščem razprava zoper Stefana Markišiča, ki je bil radi zločina proti oboroženi sili države na 4 leta težke ječe. Tekom prihodnjega tedna se vrši razprava zoper ostale v to afero zapletene osebe.

— Tihotapstvo deviz in valut. Dunajsko časopisje poroča, da je tamkajšnja policija preiskala na južnem kolodvoru na Dunaju dva kovčka, zapечатena z znaki jugoslovenskega poslanstva, v katerih je bilo za 150 milijonov raznih deviz in valut. Poslanstvo je izjavilo, da mu pošiljatev ni znana, baje pa se je naknadno javil kot lastnik uradnik dunajske podružnice neke srbske banke. Ker gre za tihotapstvo deviz in valut, ki je strogo prepovedano in najbrže tudi za zlorabo znakov poslanstva, upamo, da se bo vlada pobrigala, da se denar zapleni ter krivce eksemplarično kaznuje. Nedavno se je grozilo za take delikte s prekim sodom.

— Uzaljeni ljubljanski patrijoti se hudejejo v „Narodu“ nad odkrito besedo, da Ljubljana nima predpogojev za konservatorij. Po starem vzorcu pa nimajo toliko poštenja, ne da bi povedali resnico, ne da bi se pod to, kar so napisali podpisali. Notica v „Narodu“ je navadna ljubljanska laž, kajti pri nas ni nihče pisal, da je Glasbena Matica karikatura, nega da je konservatorij karikatura in pri tem ostanemo. Če hočejo ljubljanski patrijoti, da jim to dokažemo, smo jim rade volje na razpolago.

— Novo zdravilo zoper lues. Na pariški akademiji znanosti je imel dr. Roux predavanje o svoji iznajdbi na polju lečenja sifilide. Gre za vbrizgavanje bismutove soli med mišičevje. Dr. Roux je poročal, da je s tem sredstvom že 100 bolnikov popolnoma ozdravil.

— Za naše dijakinje. „Times“ poroča, da se vrši 27. in 28. t. m. v domu Lady Nordkiffove bazar v korist fonda za vzdrževanje dijakin medicine iz naše države na Angležkem. Te štipendije so namenjene kot spomin na delovanje Angležin v Srbiji za časa vojne. Pravico do štipendij imajo vse dijakinje medicine iz cele države pod pogojem, da se po dovršenih študijah vrnejo v domovino.

— Bivši bavarski kralj umrl. Bivši bavarski kralj Ludovik je dne 18. t. m. ob 16. uri 30 minut v Savi umrl. Kralj je bil že več dni nezavesten. Smrt je nastopila vsled krvavenja v želodcu. Truplo je balzamirano ter ostane nekaj dni v Savi, nakar se bo prepeljalo v Monakovo.

— Ustmena licitacija šest mesecev starega zrebeta se vrši dne 23. t. m. ob 10. uri predpoldne v baraki avtogaraže pri mestni klavnici. Reflektanti naj se omenjenega dne zglase pri poveljstvu v Meljski vojašnici.

— Zborovanje državnih nameščencev v Slovenski Bistrici. V torek, dne 18. oktobra t. l. se je vršilo tukaj zborovanje javnih nameščencev. Polno število udeležencev je pokazalo solidarnost tukajšnjih drž. uslužbencev vseh strok. Predsedoval je zborovanju predsednik nabavilne zadruga, davč. upravitelj g.

F. Pirkmaier. V jako stvarnem obširnem govoru je predsednik orisal sedanji obupni položaj drž. nameščencev. Poročal je o zborovanju delegatov v Beogradu glede službene pragmatike — o draginji — nadalje kako težko stališče ima nabavilna zadruga, ker ne dobi od Saveza kredita. Zborovanje se je vršilo v vsakem oziru mirno. Predsednikovo poročilo so vsi navzoči s splošnim odobravanjem vzeli na znanje. Soglasno so bile sprejete resolucije slične kot v Celju in Mariboru. Posebno se je zahtevalo, da se mesto Slov. Bistrica uvrsti v II. plačilni razred draginskih doklad, ker je v obče znano, da so vse življenjske potreščine veliko dražje kot v Mariboru. Vloga z resolucijo in s seznamom tržnih cen se je poslala predsedstvu pokrajinske uprave v Ljubljano. Istotako se je zaprosilo ministra g. dr. Kukovca in predsednika „Osrednje zveze“ poslanca g. prof. Reiserja, da storita potrebne korake za izpolnitev upravičenih zahtev. Za zastopnika drž. uslužbencev v občinsko sodišče za pobijanje draginje je bil izvoljen cestni nadzornik g. Maks Rovšek.

— Zloraba javnega urada. Klerikalci pri Sv. Lenartu skušajo ohraniti svojo moč nad ljudstvom med drugim tudi s tem, da so ustanovili po vzorcu doljnelendavskega Severja župansko zvezo. Ta zveza pa se ni ustanovila mogoče privatnim potom, marveč je tozadevno razpošiljal okrajni zastop pri Sv. Lenartu uradna povabila poštine prosto, oguljufal poštni erar za lepe kronice in dosege, da so se odzvali temu povabilu skoraj vsi župani, ker so bili naziranja, da so k temu kot župani dolžni. Vrh tega porabili so ta shod še kot agitacijo za volitev v komisijo za osebno dohodarino in to na ta način, da so to svojo zborovanje sklicali ravno na dan volitve k Sv. Lenartu. Ugovarjamo najodločneje zoper to, da se javen urad zlorabi tako očitno v strankarske svrhe, da se poslužuje še povrh oprostitve od poštine in to tak urad, kateri sploh nima več pravice do eksistence v tej sestavi kakor je. Okrajni zastop nima načelnika, umrlo je že vse polno članov, zastopniki občin že dolgo niso zastopniki sedaj vladajočih struj, 10 občin ki so prišle od Čmureškega okraja k nam sploh niso zakonito zastopane v tem odboru. Skrajni čas je že, da se ta družba pošlje domov.

— Za povzdigo gledališča. Sarajevska uprava je prepovedala v času, ko se vrše predstave v „Narodnem pozorišču“, t. j. med 7. in pol 11. uro zv. vse predstave po kinematografih, vsak koncert, kabaret in drugo, kar bi moglo škodovati gledališču. Ali ne bi kazalo odrediti nekaj podobnega tudi pri nas vsaj za razne „muzike“ po kavarnah!

— Tudi Jugosloveni. Neka mariborska zavedna slovenska gostilna je dobila od vinske veletrgovine Tomasovič in Vuskovič iz Zagreba, Palmotičeva ul. 22 nemški dopis na nemški tiskovini. Radovedni smo, ali smatrajo v Zagrebu Maribor za nemško-avstrijsko mesto, ali je v Zagrebu pri gg. Tomasovič in Vuskovič nemščina sploh uradni jezik? Naš gostilničar je poslal dopis nazaj, seveda s primernim komentarjem.

— Pobrezje. Tukaj se ustanovi v nedeljo 23. oktobra izobraževalno društvo s pevskim zborom. Vsi, ki imajo smisel za izobrazbo in veselje do petja, brez razlike stana in političnega naziranja, naj pridejo ob 15. uri v šolo.

— Sv. Trojicu v Slov. goricah. Zakaj sedaj ni agitiral za državno posojilo? Namreč trgovec Ferdo Golob od Sv. Trojice v Slov. goricah. V Avstriji je bil najhujši agitator in priganjač za vojno posojilo. Gorje tistemu, katerega je dobil v roke. Hočeš, nočeš, moral je podpisati, samo da si je pridobil gospod Ferdinand zaslužni križec. Tudi revežev ni pardoniral; morali so dati svoj zadnji prihranjeni vinar v večjo slavo Ferdijevo. A sedaj se ni bilo slišati, da bi g. Ferdi podpisal sam ali pa prigovarjal komu k podpisu državnega posojila. Prepričani smo, da celo odsvetuje, seve ne javno, ampak samo med zaupniki, da ga nikako ne izda.

— Psi-strankarji. Neverjetno ali vendar resnično! Kakor nam poročajo od Sv. Lenarta razjeda strankarska strast. Za pasje vrste, ki so na do-

sedaj še složne, če ni šlo mogoče za vprašanje kake klobase ali lepempsičice. Za liberalizem in klerikalizem se psi dosedaj še niso brigali. Kar naenkrat pa jih je v našem lepe trgu prišla tudi ta strast. Zgolj iz strankarske nestrpnosti ovadil je klerikalni psiček svoje stanovske tovariše druge svetovne orijentacije okrajnemu glavarstvu v Mariboru da ne nosijo nagobčnikov. Zacrivilo in zajavkalo je po liberalnih vrstah in kakor čujemo, zakleli so se ovadani, da hočejo svojemu zahrbtnemu klerikalnemu tovarišu preskrbeti da boče tudi on primoran nositi nagobčnik, katerega tudi on kljub štiriletni kontumaciji še ne nosi in da se ga boče povrh še kot posebno nevarnega pripelo na verigo. Kako boče končal ta nenavadni politični boj, vam še sporočimo.

— Kako so avstrijski častniki ropali v Srbiji. Pod tem naslovom poročajo praški „N. Listy“, da je orožništvo v Horkach Vidochovč izvedelo o velikih zalogah dragocenega orožja in drugih predmetov, ki se nahajajo v stanovanju bivšega, med tem že umrlega avstrijskega nadporočnika Gerbra v Hradci Kralove. Gerber je bil za časa srbske okupacije dodeljen armadnemu poveljstvu v Beogradu in je oropal v tamošnjem muzeju raznovrstne dragocenosti, med njimi zlate medalje, dragoceni turški handžar z zlatim držajem itd. Nadalje je bila izvršena preiskava pri bančnem ravnatelju Lustigu, ki je skrival več skrinj, polnih muzejskih starin, katerih stvarna cena, ne glede na zgodovinsko vrednost, se ceni na 300.000 K. Bivši avstrijski častniki so oropali tudi cerkve, ker se je našlo več silno dragocenih našnih prtov in plaščev. Oblasti so te predmete zaplenile ter aretirale več oseb.

— Prirediteljem veselic in zabav. Točka 30, član 47 pravilnika za izvrševanje določil o taksah določa, da morajo prireditelji zabav predložiti finančnemu oblastvu na vpogled dovoljenje za prireditve. Po tar. post. 99 taks. zakona ur: 1. kos 100 je treba kolkovati prošnjo za dovolitev sedaj enotno z 2 din., dovolilo pa za vsak dan trajajoče prireditve s 5 din. Če traja prireditve dalje kot 24 ur, se pobere vnaprej za vsakih nadaljnjih 24 ur nadalje taksa 5 dinarjev. Vsako prireditve (zabavo) je treba brezizjemno sporočiti pristojnemu fin. obl. (za Maribor davčnemu uradu). Občinstvo se opozarja, da morajo biti prošnje za podelitev tozadevnega dovoljenja 3—5 dni preje predložene oblastem, ki so za to pooblaščenca (za Maribor policijski komisariat), ker v nasprotnem primeru dostikrat ne bi bilo mogoče pravočasno izstaviti zaprosenega dovolila. Za prireditelje, ki zabav pravočasno (24 ur preje) ne bi prijavili finančni oblasti, so predvidene občutne denarne kazni.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadst.

posluje ob nedeljah od 1/10.—1/11. ure in ob četrkih od 1/19.—1/20. ure

Mariborske vesti.

Maribor, 20. oktobra.

m Premestitev. G. pokrajinski namestnik je premestil iz Maribora v Ljubljano g. policijskega svetnika dr. Senekoviča. Vodsivo policijskega komisarijata prevzame višji policijski svetnik dr. Kerševan. Kakor doznavamo, so pri premestitvi odločevali osebni vzroki.

m Navijanje cen moštu. Po naših gostilnah in restavracijah so zrastle cene letošnjemu vinskemu moštu kar naenkrat od 28 na 48 K. Za to nenavadno „rast“ se je se pričelo zanimati tudi občinsko sodišče ter postavilo pod obtožbo več gostilničarjev in restavraterev.

m Dar. Za C. M. družbo je daroval g. dr. Kimovec 10 din.

m Obrtniki pozor! Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani priredi pod vodstvom „Slov. obrtnega društva“ v Mariboru, za samostojne obrtnike knjigovodski tečaj, kateri prične že s 1. novembrom t. l. Za ta tečaj se je prijavilo že 25 vdeležencev-obrtnikov in zato se naprošajo še vsi tisti, kateri se želijo tega, ze obrtnike tako važnega in potrebnega tečaja udeležiti, da se nemu-

doma zgledajo v pisarni „Slov. obrtnega društva“, Aleksandrova cesta 22.

m Ljudski knjižnici je daroval g. primarij dr. Mirko Cernič večje število knjig. — Tudi Lipče iz Centralke je poklonil več knjig. Iskrena hvala in obilo posnemalcev!

m V mestnem parku se vrši v nedeljo dopoldne ob običajni uri koncert.

m Divji kostanji v parku. Oiepevalno društvo nas prosi, da opozorimo občinstvo, da je nabiranje divjih kostanjev v mestnem parku strogo prepovedano. One, ki so brez dovoljenja že nabirali divje kostanje, poziva društvo, naj jih oddajo proti plačilu (1 kg 1 K) pri vrtnarju v Ljudskem vrtu. Prikrivanje se bo sodnijsko kaznovalo. Društvo kupuje divje kostanje v vsaki množini.

m Tajinstvena avtomobilna nesreča. Od kompetentne strani smo dobili pojasnilo, da ponesrečeni avtomobil ni last okrajnega glavarstva, temveč pripada okrajni gradbeni sekciji v Mariboru, podrejeni direktno gradbeni direkciji v Ljubljani. Istotako tudi žofer ne pripada okrajnemu glavarstvu.

m Pozor, Mariborčani! Kakor smo že javili, priredi konjenica kubanskih kozakov v nedeljo dne 23. t. m. na igrišču „I. SSK Maribor“ zgodovinsko bojno igro na konjih. Kozaki slove že zdavnej po svojem vratolomnem obvladanju konjev. Konji, s katerimi bodo v nedeljo popoldne proizvajali 20 veleinteresantnih točk, so v to svrhu posebej dresirani. Enaka prireditve se je vršila zadnje dni z velikim uspehom v Ljubljani. Vstopnice se dobe v trafikah Justine Maček na Aleksandrovi cesti št. 9 in Pavle Svetek v Gosposki ulici.

m Velika Kavarna. Danes zvečer koncert prvovrstne salonske godbe prof. Kubička.

Kultura in umetnost.

x Fr. Milčinski: Drobiž. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani 1921. 8°. 131 str. Cena broš K 36.—, po pošti K 2.60 več. Trinajst lahkokrilih humoresk vsebuje najnovejša knjiga Milčinskega. Ko je „nova žival“ s svojo kuharsko umetnostjo „v znamenju slane luže“ polagala preleviti srečnega samca v še sračnejšega zakonca, tedaj se začne zanj intimno rodbinska življenje, o katerem nam ve pripovedovati toliko zanimivega. Najprej je kupil ženi za družino prijaznega živega otročička, mlado Bredo, ki že peti dan svojega življenja, razvija bogate nazore. Komaj je bila zvrhana poltretje leto stara, je imel njen bratec že poldrugo leto, in sredi bojnih operacij so si omislili še enega mlčka in potem še enega, imenovanega „morski strah“. Toraj „drobiža“ dovolj v slabih časih, o katerih nam tako drastično pripoveduje v črticah: „Nasi in vojna“, „Aprovizacija“ in „Tenda Lala“ posebno zadnja je pikro satira na medvojni vo-hunstvo in bujno cvetoči špiceljstvo. Razen teh so mu priljubljen predmet razni pravdni strokovnjaki, le neznatno karikirani po živih tipih; posateli, gostilniški dobrovoljčki itd. Ko knjigo odložiš, pa bodisi prijatelj nepriljenega humora ali čmeren filister, si avtorju iz srea hvaležen za kopo dobre volje, ki si je bil deležen v teh dragih časih tako poceni. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

Sokolstvo.

o Vsem bratom in sestram! Slovanska Rusija preživlja strašne čase. V njej kruto gospodarita bolezen in glad, ki polagata v grob na tisoče nedolžnih žrtev. Bratstvo, ki je eden glavnih temeljev veličastne, vseobjemajoče sokolske ideje, naravnava naše sočustvovanje z bednim ruskim narodom in naše usmilenje do njegove žalostne usode k dejanjem ljubezni! Ne oziramo se na nikakršne prilike in odnose političnega značaja, ki danes vladajo ruskomu narodu; ne presojamo in ne obsojamo v tej gigantni borbi za življenje in proti smrti naših ruskih bratov nikogar in ničesar — pred nami stoji le strogi ukaz sokolskega bratstva in užaljenega človečanstva: Pomagajte, bratje in sestre, da

se raka ostrina smrtno kose, da se zaustavi propast mogočnega slovanskega naroda ob trdni, neporušni veri v zopetno njegovo vstajanje k novemu, silnemu življenju! Spominjajmo se, bratje in sestre, ozkih bratskih vezi, ki so naše Sokolstvo spajale z ruskim narodom v letih pred svetovno vojno, obrnimo pogled na jasne sokolske spoznanja v dobo, ki je blizu pred nami in ki se v njej užiga mlado jutro novega sijaja, veličanstva in mogočnosti Slovanstva — pa pohitimo na delo bratstva in človekoljubja, da pomagamo premostiti globeli smrti, ki jih razbesnela sedanost koplje med preteklostjo in bodočnostjo! In pomnimo, da bi danes ne uživali svobode in ujedinjenja, ako bi v začetku borbe za naše najvišje ideale ne stala Rusija na naši strani. Ti razlogi, ki so posrtek zgodovine in odjek naše vere v zmago pravice, vere v razmah in polet vseh naših naravnih in fizičnih sil do neslutene ogromnosti vsega Slovanstva, nas pozivljajo, da prispevamo vsak po svojih močeh v sklad, ki je namenjen ublažitvi bede in trpljenja ruskega naroda. Naj ne bo ne ene žive, iskrene duše v velikem našem številu, ki bi ne darovala svojega, dasi še tako skromnega prispevka. Ljubezni, ki daruje, poveljuje čeno daru. K temu darovanju so pozvani člani, članice, narasčaj in deca. Denarne prispevke prejema podpisani Savez v Ljubljani, Narodni dom, Zbirke naj organizirajo vsako sokolsko društvo zase. Zdravo! Starešinstvo Jugoslovanskega Sokolskega Saveza.

Sport.

Svoboda: Mak. Prvenstvena tekma, ki je bila od pododborja določena za nedeljo ob 8. uri zjutraj se vrši sporazumno z obema kluboma ob pol 15. uri popoldne na Rapidovem igrišču, nakar siskovalce športnih prireditelj opozarjamo. Imenovana kluba si stojita prvič nasproti in se pričakuje interesantna igra. Sodil bo g. Frankl.

Madžarsko prvenstvo: Magyar Torna Klub (M. T. K.) je premagal v prvenstveni odločilni tekmi svojega starega rivala Ferencvarosi Torna Klub (F. T. K.) pred 30.000 gledalci z rezultatom 2:0.

Rudolf Matz: se imenuje najboljši jugoslovanski sprinter in najpopularnejši atlet Zagreba. Matz je član Haška (Zagreb) ter je svojemu klubu dobil že velike mednarodne uspehe (Dunaj, Praga).

Praga: Sparta: Kladno 7:0, pri Sparti igra zopet Cervany, ki je dal časa nastopal za zagrebško Concordio. Se pred kratkim je postal jugoslovanski državljani. Odšel je baje vsled nesporazuma z odborom Concordie.

Svedska: Nizozemska 0:0. Nogometna tekma se ni odločila. 20.000 gledalcev.

Jugoslavija kontra Češkoslovaški rep. Za sodnika je bil zasiguran nizozemec Boas. Predpriprave gotove.

Češkoslovaška: Jugoslavija. Proktorat prireditelj je v sledečih rokah: Dr. Baxa, župan mesta Praga, častni odbor: Čehoslovaški ministri dr. Benes, Udrzal, dr. Wrbenky, dr. Mišura, jugoslovanski poslanik v Pragi dr. Vošnjak itd. Barve Jugoslavije bodo najbrže zastopali: Gol Friedrich (Hašk) branilca Sifer (Gradjanski Zagreb) in Dasović (Hašk) krilci: Tavčar (Hirija Ljubljana) Mujdrica (Hašk) in Paškvan (Concordia Zagreb) napadalec: Babič (Gradjanski), Dubrovič (Concordia) Perska (Gradjanski) Uragović (Gradj.) in Plazzeriano (Hašk). Po svetovni olimpijadi v Antverpnu bo tekma v Pragi drugi nastop naše reprezentance na tujih tleh. Imela boe namram Cehom, ki reprezentirajo najboljše evropsko kvaliteto in ki so si dobili svetovni sloves, težko stališče.

Gospodarstvo.

Svinjski sejem v Mariboru. Na vinski sejem dne 14. t. m. se je prišlo 473 prašičev in 5 koz. Gene so bile sledeče: 5—6 tednov stari prašiči 60—100 K eden, 7—8 tednov stari 160—200 K eden, 4 mesece stari 600—650 K eden, 6 mesecev stari 800—880 kron eden, 7—8 mesecev stari 900—1000 K eden, 9 mesecev stari 1000—1200 K eden, 1 leto stari 2400—3000

kron eden, 1 in pol leta stari 3000—3500 K stari, plemenske svinje: živa teža kg 28—32 K, polpitane živa teža 24—26 K, koze 250—350 K ena.

Prodaja praznih konzervnih škafeljev. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 24. oktobra t. l. v Osjeku in 29. oktobra t. l. v Slov. Požegi vsakokrat ob 9. dopoldne, v pisarni intendantsega skladišča v Osjeku oziroma v Slov. Požegi javna ustmena licitacija za prodajo praznih konzervnih škafeljev (v Osjeku okoli 90.000 komadov, v Slov. Požegi okoli 5.500 komadov). Predmetni oglaš z natančnejšimi podatki je interesantom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Tržne cene v Mariboru

dne 15. oktobra 1921.

1. Meso: Goveje meso I 24—, II 18—, bik, krave, telice 16—, sveži jezik 20—, vampi 8—, pljuča 10—, obisti 20—, gobec 10—, parklji 7—, vime 10—12, loj 20—30, tečeje meso I 18—18, II 16—, pljuča 16—, prašičje meso 32—, pljuča 12—, jetra 16—, obisti 20—25, glava 24—, parklji 8—, slanina sveža 43—48, prekajena 50—, mast 80—82, prekajeno svinjsko meso 46—52, prekajena svinjska glava 24—, prekajen svinjski jezik 46—, konjsko meso I 8—, II 6—. 2. Klobase: Gnjatna 64—, debrecinske 44—, brunšviške 40—, pariške 40—, posebne 40—, safalade in hrenovke 38—40, kranjske prekajene (komad) 9—10, mesni sir 40—, poljske salame 48—, mortadella 140—, salame I ogn. 240—, II 150—. 3. Perutnina: Piščanec majhen 30—40, večji 50—, kokoš 50—60, raca 60—80, gos 80—120. 4. Divjačina: Zajec domač 30—50, divji 60—80, srna —, 5. Ribe: Krapi 20—25, belice 12—, ščuke 25—30, raki (komad) 1—2, slaniki 6—7. 6. Mleko itd. Surovo maslo 80—100, čajno maslo —, maslo 80—, mleko liter 8—10, jajca komad 3—4, sir polemondski 120—, parmesan 280—, grovski 76—, tiližer 76—, trapistini 76—, fsiček kom. 10—14, 7. Pijača: Vinostaro 36 do 48, vino novo 28—40, pivo 15—20, žganje 80—. 8. Sadje: Češnje (liter) —, (kg) —, hruške (kg) 14—, gobe (kupček) 2—, borovnice (liter) 6—, češnje suhe (kg) 16—, lisičke (kupček) 1—, marelice (kg) 24—, pomaranče (kom.) 3—6, limone 3—4. 9. Specerijsko blago: Riž 20—32, kava I 130—, II 70—, kava pražena I 140—, I 100—, sol 8—, poper cel 80—, poper mlet 88—, paprika 100—150, testenine 24—26, navadni kis 4—, vinski kis 6—, namizno olje 60—, bučno olje 60—68, kvas 48—, sladkor 16 do 55, spirit (lit.) 32—. 10. Žito: Pšenica 11—, rž 9—, ječmen 10—, oves 9—, proso 5—, koruza 10—30, ajda 8—, fižol navadni 12) 20) črešnjak 18—, leča 14—, mak 20—32. 11. Mleviski izdelki: Pšenična moka 18—, 1 17—, 2 16—, 6 14—15, kpaša 16—20, espreni 16—20 oirobi 6—7, koruzna moka 11—, koruzni zdrob 13—14, pšenični zdrob 19—, ajdova moka I 18—, II 16—. 12. Krma: Seno 630—700, slama 350—400 (za 100 kg). 13. Kurivo: Drva trda 220—270, drva mehka 180 do 200 za m³, premog 58—88 za 100 kg, kolki 1 kg 3—, oglje 1 kg 3—, petrolej 18— liter, karbid 14—, sveča komad 4—5, 14. Zelenjava (kg): Glavnata solata 1—3, štručnata solata 1—2, endivija 5—6, zelje zgodnje (glava) 6—12, ohrovi (komad) 2—, karfiola 10—15, špargelini 32 do 84, špinaca (kupček) 1—, paradižniki (kg 6—7, kumare (komad) 4—12, buče jedilne (komad) 5—8, grah luščen 12—20, fižol v stroču (kg) 6—8, bob luščen (liter) 5—6, peteršilj (šopek) 1—, zelena 1—, čebula 10, česen 20—25, por. komad 1—, korenje vrtno (kupček) 1—, korenje navadno 60, zelenjava za kuho (šopek) 1—, pesa rdeča (komad) 2—, koleraba podzemljica (komad) 8—, krompir zgodnji 4—, hren 10—, mandeljni 80—, dateljini 100—, lešniki 60 do 100, orehi celi 16—, orehi luščeni 58—15. Kisline: Zelje kislo 3—. 16. Kuh: Bel (60 dkg) 8—, črn (60 dkg) 7—, zemlje 5 (dkg) 1 K.

Ernest-Eckstein:

Afrodita.

Roman. Prevajl: Rušen.

(Dalje.)

Melanip, kakor tudi vladar sta težko čakala, da jima Akontij izpove, kako se mu je godilo.

Sprehajaje se po vrtu je mladi kipar pripovedoval:

„Kukavice z ladje milečanskega poslanstva so doma pripovedovale, da so me odpeljali roparji na Halaco. O žalostni ulogi, ki so jo sami pri tem igrali, so seveda molčali. Iznemadili pa vaju bodo vzroki, radi katerih so me roparji zajeli. Meni je to povedal sam brat roparskega glavarja. Konon je roparje podkupil. Vse pa je bilo naperjeno le zoper mene. Mene je hotel spraviti za vedno s pota, a izgnanstvo Kononu ni zadostovalo.“

„Nesrečnik!“ je vzkliknil Melanip.

„Toda kako to,“ je vprašal Filostrat, „da ti je to povedal glavarjev brat?“

„Kdo ve. Rekel mi je, da mu je dopadalo, da sem milečanskemu svetovalcu povedal resnico in pa moj poskus, da pobegnem. Hotel sem namreč skočiti v morje. Ti ljudje imajo kljub svoji podivjanosti še nekak čut poštenosti. Dovolj, da sem dobil dokaze, da je to resnica, nisem pa mogel dokazati, da je Konon vse to delal le zoper mene.“

„Res je,“ je rekel Melanip. „Zalibog pa nam ta dokaz ne bo mnogo koristil, ker nimamo prič. Neverjetno je, da bi roparji šli pred miletsko sodišče, da bi pričali zoper Kanona.“

„To spoznavam tudi jaz,“ je potrdil Akontij.

„Kam na so te roparji odpeljali?“ je vprašal Filostrat.

„Najprej smo krenili na otok Lemnos,“ je nadaljeval Akontij. „Tam smo nekaj časa ostali. Med tem nas je Eniohov brat zapustil. Odšel je z neko posebno ekspedicijo na tracijsko obalo. Kmalu na to je krenila Halaca zopet na morje. Takrat se je zgodilo to, kar sem upal, da bom mogel preprečiti s pomočjo Eniohovega brata. V Efesu so me razbojniki prodali nekemu trgovcu s sužnji. Čez tri dni me je ta zopet prodal nekemu trgovcu s Samona. Ta me je odpeljal na svoj dvor na severni obali otoka. Nekaj časa sem bil poslušen in pokoren, da sem si pridobil njegovo naklonjenost. Včeraj zgodaj v jutru sem na tihem vzel nekaj jedil ter z malim čolnom, ki je bil privezan ob obali, odplul na morje. Upal sem, da najdem ljudi, ki mi bodo pomagali dalje. A med potjo me je doletela burja. Tri ure sem se boril z njo, potem sem pa omagal. Legel sem na dno čolna ter za par trenutkov zadremal. Hud udarec me je zbudil. Čoln je zadel ob skalo in se poškodoval. Zopet sem poskušal, da se

rešim, a zaman. Na večer se mi je še zlomilo veslo. Tako sem bil popolnoma prepuščen usodi. Dvignil sem roke ter molil k Afroditi. Zazdelo se mi je, da mi z oblakov namigne. Njeno lice je bilo podobno Kipidinu. Takrat sem se onesvestil. Ko sem prišel zopet k zavesti, sem se nahajal v koči ribiča na obali tega mesta.“

„Filostrat, vladar Ikarije, pa ti pravi, da si dobrodošel na tej obali,“ mu je rekel vladar. Melanip pa je tvoj prijatelj, a to je dovolj, da se tudi jaz zanimam za te. Tukaj boš delal in ustvarjal po svoji volji, a jaz kot poznavalec umetnikov vem, da ti ne morem dati kaj boljšega nego prostost, da svobodno razvijaš svoja dela. Veruj mi, da te je Afrodita rešila v burji in viharju, zato pa posveti njej prvo svoje delo.“

Akontija so te besede mogočnega vladarja pomirile. Sam ni vedel, kako bi se mu zahvalil.

Takoj drugi dan je začel z delom. Čez teden dni je bil ves načrt za bodoče delo gotov. Bila je to boginja, kakoršna si jo je že kot otrok predstavljala, najpopolnejši ideal ženske lepote. Afrodita, vladarica vseh bogov je bila v vsaki potezi podobna Kipidi, Haridimovi hčerki, katero je on tako neveljivo ljubil.

Ko je Filostrat videl model iz gline, se je kar začudil. Objel je mladega umetnika in ga poljubil.

„Samo s prijateljstvom ti morem plačati tvojo umetnost,“ je rekel navdušeno. „Vse drugo bi bilo premalo!“

Melanip je poznal živi kip te boginje a molčal je. Ni se hotel zopet iznova dotakniti srčnih ran mladega kiparja. Zadnje dni je bil svečenik nekam tihi in zamišljen. Sprejel je od Klitifonta pismo:

„Na tvojo zapoved ti sporočam to, kar mislim, da je zate važno. Za tvoj dom skrbimo, kakor do sedaj, upamo pa, da se kmalu zopet vrneš. Mnenje naroda se je med tem le malo izpremenilo. Konon si še vedno prizadeva, da mrzno do tebe med ljudstvom poveča. Tukaj se zopet širi vest, da je Konon z nekega otoka pobegnil in zbežal na Ikarijo, ker je baje vedel, da si tudi ti tam. Slišal sem pa, da nameravajo Milečani zahtevati, da jim Filostrat, vladar tega otoka, Akontija zopet izroči in da ga odvedejo nazaj na otok za izgnance. Posebno Konon dela na to.

(Dalje prihodnjič)

Glavni urednik: Radivoj Rehal
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Enonadstropna hiša v središču mesta s stanovanjem in trgovino na prodaj. Vpraša se Prečna ulica šte. 4 pri gosposdarju 2-1649

Proda se: omara, postelja in miza, pripravna za krojača ali gostilno. Pobreška cesta 15 prihičje, desno. 1654

Učenec(ka) se takoj sprajme Vlad. Vlasic fotograf Gosposka ulica 28 2-1653

Proda se posestvo blizu Celja. Pojasnila daje Gruber južna žel. vozn. pri novi delavnici Studence Maribor 1656

Učiteljica išče večjo nemehilnau sobo. Odgovor Razlagova ulica 16 šolskemu slugi. 1655

Nujno želim kupiti pravevrstno posestvo v bližini mestnega parka. Tudi posredovalci naj pišejo pod „Plodonosno“ ter navedbo cene na upravo „Tabor“. 1657

Jajca iz hladilnice

prodaja vsak dan na Glavnem trgu okoli 1500
portno društvo

Matheis, Suppanz & Co.
Komad po K 2.80.

Najlepša namizna jabolka

vsake vrste razpošilja od 25 kg naprej trdka

Oset & Cajnko
Slovenjgradec.

KNJIGOVEZNIKA

MARIBORSKE TISKARNE D. D.

KI JE NAJMODERNEJSE UREJENA, SE
PRIPOROČA CENJENEMU OBČINSTVU,
OBLASTVOM IN URADOM. PREVZEMA
VSA V KNJIGOVEŠKO STROKO SPADA.
JOČA DELA.
IZVRŠBA SOLIDNA! CENE ZMERNE!